

Familiereis INDONESIË AVONTUUR - 22 dagen

KID 6 - 22 22

Familiereis INDONESIË AVONTUUR - 22 dagen

Struinen door de rijstterrassen

KID 6 - 22 22

Uitgebreide routebeschrijving

Route

Dag tot dag schema

	Vervoer	Route	Overnachting
1	Vliegtuig	Vertrek	Vliegtuig
2	Bus, Vliegtuig	Aankomst Jakarta – Bandung	Bandung
3		Bandung / Excursies City tour en Angklung	Bandung
4	Trein	Bandung – Yogyakarta	Yogyakarta
5		Yogyakarta / Excursie Borobudur	Yogyakarta
6		Yogyakarta / Excursie becak	Yogyakarta
7	Bus	Yogyakarta – Prambanan – Solo	Solo
8	Bus	Solo – Malang	Malang
9		Malang	Malang
10		Malang / Excursie Bromo vulkaan	Malang
11	Bus	Malang – Kalibaru	Kalibaru
12		Kalibaru / Plantage Ibu Harnik	Kalibaru
13	Boot, Bus	Kalibaru – Lovina	Lovina
14		Lovina	Lovina
15	Bus	Lovina – Bratanmeer – Bedugul – Ubud	Ubud
16		Ubud	Ubud
17		Ubud	Ubud
18	Bus	Ubud – Sanur	Sanur
19		Sanur	Sanur
20		Sanur	Sanur
21	Bus, Vliegtuig	Vertrek Sanur	Vliegtuig
22	Vliegtuig	Aankomst	Aankomst

Dag 1 Vertrek

Je vliegt vandaag naar Indonesië. Je komt de volgende dag aan op de luchthaven van Jakarta op Java waar je **Java en Bali rondreis** start!

ECHT OP REIS TIP

Local Impact Score

Bij het samenstellen van onze reizen zoeken we naar manieren om de negatieve effecten van toerisme te beperken en positieve bijdragen aan bestemmingen en lokale gemeenschappen te stimuleren. Om inzichtelijk te maken welk deel van onze uitgaven en de uitgaven van onze reizigers bij de lokale gemeenschap terecht komt, hebben wij een Local Impact Score ontwikkeld. De Local Impact Score van deze reis is: **61**

Lees meer over de Local Impact Score.

Dag 2 Aankomst Jakarta – Bandung

Vanaf de luchthaven van Jakarta heb je een transfer naar je hotel in Bandung. Bandung heeft een inwoneraantal van meer dan twee miljoen, maar de stad heeft een trager leeftempo dan Jakarta. De stad wordt ook wel '*het Parijs van Java*' genoemd. In de koloniale tijd woonden hier vele Nederlanders, aangezien de temperatuur veel aangenamer is dan in Jakarta. Je vindt hier dan ook nog veel koloniale gebouwen, zoals rond Jalan Braga, de straat met de **grootste concentratie art-deco gebouwen ter wereld**. Je overnacht in Bandung in een hotel met zwembad.

ECHT OP REIS TIP

Dag 3 Bandung / Excursies City tour en Angklung

Vrije dag. In de ochtend kun je een optionele **city tour** maken waarbij je het historische deel van Bandung bekijkt. Gedung Sate, 'Museum Asia – Africa' en een **wajangpoppenmaker** die de poppen voor het schaduwspel maakt worden bezocht. Rond de middag ben je weer terug in het hotel, waar je kunt lunchen, rusten of een **duik in het zwembad** nemen.

ECHT OP REIS TIP

Iedere middag is er een voorstelling van de **angklung school** van Pak Udjo, die je optioneel kunt bezoeken. Angklung is een traditioneel bamboe muziek instrument. De voorstelling is een leuke show waarbij het publiek wordt betrokken en je ook leert om de angklung te bespelen.

Dag 4 Bandung – Yogyakarta

Vroeg in de ochtend neem je de trein en reis je in de 'Executive' treinklasse door een schitterend landschap van rijstterrassen, heuvels en rivieren van Bandung naar Yogyakarta. De stad Yogyakarta werd in 1755 gesticht door de Javaanse prins Mangkubumi en heeft door de eeuwen heen een belangrijke rol gespeeld in het verzet tegen de koloniale onderdrukker. Nu is de stad vooral bekend als **centrum van de Javaanse cultuur**. Hier kun je handwerkslieden actief bezig zien bij het maken van batik, het bewerken van zilver en het pottenbakken. Je overnacht in Yogyakarta in een hotel met zwembad.

Dag 5 Yogyakarta / Excursie Borobudur

Vrije dag. Je reisbegeleid(st)er zal een excursie aanbieden naar de **beroemde Borobudur**. Op ongeveer 1½ uur rijden van Yogyakarta ligt dit *grootste boeddhistische heiligdom ter wereld*. Het uit de 9de eeuw na Christus daterende pelgrimsoord is opgebouwd uit verschillende terrassen, met maar liefst 1500 verschillende reliëfs en 600 opengewerkte stoepa's en beeldt de weg naar het nirwana uit. Kijk goed en misschien zie je de in de klokvormige stoepa's **verstopte Boeddhabeelden** wel. Weer terug in je hotel kun je de dag verder zelf indelen.

NB. De Borobudur is een van de grootste trekpleisters van heel Indonesië. Om de Borobudur te beschermen, mag het monument nog maar door een gelimiteerd aantal bezoekers per dag, onder begeleiding, worden beklommen. Het verkrijgen van een toegangsbewijs om de Borobudur te beklimmen blijkt in de praktijk onderhevig aan wisselende regelgeving en procedures. De reisbegeleid(st)er kan hierover meer informatie geven.

Dag 6 Yogyakarta / Excursie becak

Vrije dag, die je geheel naar eigen wens kunt invullen. Je reisbegeleid(st)er zal een excursie aanbieden waarbij je met een becak (fietstaxi) door de stad rijdt. Bezoek het waterpaleis, en niet te vergeten het voormalige paleis van de sultan; de **Kraton van Yogya**. Ook in de vele batikateliers, zilversmederijen, de **wajangpoppen werkplaatsen** en leerlooierijen, de bekende winkelstraat Jalan Malioboro, de straatjes en marktjes kun je uren rondstruinen. Al deze kunstuitingen maken Yogyakarta ook de plaats bij uitstek voor het kopen van souvenirs. 's Avonds kun je ook een voorstelling van het klassieke Ramayana ballet bezoeken, vooraf gegaan door een culinaire ervaring. In Yogyakarta valt van alles te beleven.

Dag 7 Yogyakarta – Prambanan – Solo

Je verlaat Yogya en rijdt naar Solo. Onderweg heb je de gelegenheid de **Prambanan tempel** te bekijken (het entreegeld is inbegrepen in je reissom; een eventuele gids is niet inbegrepen). Het in 850 na Christus gebouwde hindoeïstische tempelcomplex is van imposante schoonheid en is geheel gewijd aan de goden Brahma, Shiva en Vishnoe. De Prambanan is **door UNESCO uitgeroepen tot Werelderfgoed**.

De rit eindigt in Solo, ook wel bekend als Surakarta. Je hotel in Solo beschikt over een zwembad en is mooi gelegen buiten het stadscentrum. In Solo heb je de gelegenheid de plaats verder te bekijken. Bezienswaardigheden zijn onder andere het **paleis Mangkunegara**, waar je een rondleiding met een gids kunt nemen en het Batik Museum waar gidsen leuke rondleidingen geven. Ook kun je naar een van de vele markten van de stad, zoals Pasar Klewer (de grootste textielmarkt van Java). Solo heeft een gezellige avondmarkt bij de Alun-Alun (stadsplein) en ruime keus aan restaurants en eetstalletjes. Sriwedari is de wijk voor amusement, je vindt er behalve restaurants en eetstalletjes ook een **theater voor wajangopvoeringen**.

ECHT OP REIS TIP

Draag in hotels je steentje bij

Met een paar eenvoudige keuzes kun je tijdens je verblijf energie- en waterverbruik helpen beperken. Denk eraan om bij het verlaten van je kamer elektrische apparaten uit te schakelen, opladers uit het stopcontact te halen en de airconditioning uit te zetten. Let ook op je waterverbruik tijdens het tandenpoetsen en douchen. Zo kun je bijdragen aan het beperken van energie- en waterverbruik tijdens je reis.

Dag 8 Solo – Malang

's Ochtends kun je de stad Solo nog wat meer verkennen. Rond het middaguur rijd je naar het oud-koloniale Malang. Vanwege de hogere ligging is het in de avonden aangenaam koeler dan aan de kust. Dit maakte Malang tijdens de koloniale tijd een populaire bestemming, waar men aan de hitte van Surabaya kon ontsnappen.

ECHT OP REIS TIP

Het mooiste plaatje

Willen we niet allemaal het mooiste plaatje maken?! Respecteer verboden gebieden en gevoelige/heilige plekken. Als je de kans krijgt om aanwezig te zijn bij heilige of persoonlijke momenten, vraag dan wel eerst aan de lokale mensen of ze het goed vinden dat je foto's maakt en respecteer hun privacy. Zo fotografeer je met respect voor de lokale cultuur en de mensen die je ontmoet.

Dag 9 Malang

Vrije dag. Het stadsleven en het statige 'Tugu hotel' liggen rond het Alun-Alun plein. **Toko Oen** is een ijssalon die al populair was in de koloniale tijd en die ook deze sfeer nu nog uitademt. Je kunt het stadscentrum zien en de **Pasar Bunga** (bloemenmarkt) bezoeken. De Pasar Kebalen is vooral actief tijdens de avonduren. Je kunt er voor kiezen om Malang te verkennen, en natuurlijk ook heerlijk een dag(deel) in het prettige hotel met zwembad ontspannen.

Uitstapjes buiten Malang? Vanuit het hotel kan een tocht in de omgeving worden gemaakt, waarbij je een 'thuisfabriekje' voor tofoe bezoekt, een rozenkwekerij en de waterval **Air Terjun Cubanrondo**, van circa 60 meter hoogte. De pretparken in de omgeving zijn een aanrader voor kinderen. Het **Jatim Park** heeft een dierentuin en een aangrenzend pretpark, waar kinderen tot circa 12 jaar zich uitstekend kunnen vermaken.

Dag 10 Malang / Excursie Bromo vulkaan

Na het ontbijt maak je een dagexcursie per 4WD jeeps naar de Bromo vulkaan. Deze excursie inclusief entreegeld is inbegrepen in de reissom. Je gaat eerst naar Tumpang, een dorpje met de mooie 12de eeuwse tempel Candi Jago, met een mix van boeddhistische en hindoeïstische elementen. Na een korte stop bij Candi Kidal rijd je verder naar de Coban Pelangi waterval, die verscholen ligt in een mooi bos. Het water stort zich vanaf 110 meter hoogte naar beneden en je ziet vaak een mooie regenboog tussen de druppels (‘*pelangi*’ betekent ‘regenboog’ in het Bahasa Indonesia).

Dan rijd je het Bromo-Tengger-Semeru Nationaal Park in. Vanaf een kraterrand zie je de vulkaan Bromo, op de voorgrond prijkt de al uitgedoofde vulkaan Batok en op de achtergrond rookt de krater van de Semeru, een indrukwekkend decor. Je daalt af met de jeeps naar een horizontaal plateau dat je moet oversteken om bij de binnenste kraterrand te komen. De ruige, rotsachtige omgeving lijkt wel op een maanlandschap. Aangekomen bij de voet van de binnenste kraterrand moet je 253 treden omhoog klimmen naar de kraterrand. Na dit avontuur ga je terug naar je hotel in Malang, waar je weer lekker kunt plonzen in het hotelzwembad.

NB. Bromo is een actieve vulkaan. De status van de vulkaan kan dagelijks veranderen. Pas bij aankomst bij de toegang tot het gebied wordt de meest actuele informatie gegeven. Er is dus altijd een kans dat (een deel van) de geplande activiteiten door vulkanische activiteiten niet door kan gaan.

Dag 11 Malang – Kalibaru

Je rijdt naar Kalibaru. Reizen via Oost-Java betekent dat je door een gebied met plantages rijdt, waar onder andere cacao, tabak, peper, suikerriet, kruidnagel en kaneel worden verbouwd. In Kalibaru overnacht je in een hotel voorzien van een zwembad.

ECHT OP REIS TIP

‘Meet the locals’

Als je je inleest in de geschiedenis, politiek en cultuur van het land maakt dat het contact met de lokale bevolking een stuk makkelijker (en leuker!). Draag gepaste kleding waarbij je respect toont voor de lokale gebruiken en bevolking. Als je ook een paar woorden in de taal van het land leert, je zult zien hoe makkelijk je contact maakt!

Dag 12 Kalibaru / Plantage Ibu Harnik

In circa 20 minuten rijd je naar de plantage van **Ibu Harnik**. Je brengt een bezoek aan de kruidentuin, waarbij je de kruiden (die een belangrijk ingrediënt bij het **Indonesisch koken** en bij traditionele medicijnen zijn) leert herkennen. Vervolgens kijk je mee (en mag je zelf meehelpen) met de bereiding van de lunch. Tijdens het bezoek draag je via deze excursie bij aan het **schoolproject** van Ibu Harnik. In de middag ben je vrij om te genieten van het lekkere zwembad en/of zelf de omgeving van **Kalibaru** te verkennen.

Dag 13 Kalibaru – Lovina

Je rijdt naar Banyuwangi waar de afvaart van de veerboot van Java naar Bali is. De komende twee nachten overnacht je in Lovina in een hotel met zwembad nabij het strand. Schrik niet, want het zand is hier zwart. Dit komt doordat het van vulkanische oorsprong is.

ECHT OP REIS TIP

Eet je lokaal?

Tijdens je vakantie is het de moeite waard om kennis te maken met lokale gerechten en producten. Veel lokale producten worden dicht bij de plaats van consumptie geproduceerd. De milieu-impact van voedsel hangt van verschillende factoren af, waaronder transport. Daarnaast kiezen veel reizigers voor lokale producten om lokale ondernemers en producenten uit de regio te ondersteunen.

Dag 14 Lovina

Je begint je dag met een leuke wandeling. Je wordt naar het dorpje **Sambangan** gebracht om een mooie wandeling langs de **rijstvelden** te maken. Onderweg zie je naast rijstvelden de omliggende bergen, tropische plantages, dorpjes en een waterval. Aan het eind van de ochtend ben je weer terug in **Lovina** en kun je heerlijk uitrusten aan het strand. Vlak voor de kust ligt een koraalrif dat je met bootjes kunt bereiken en met je eigen of gehuurde snorkeluitrusting kunt bekijken. Je kunt ook een excursie in de omgeving maken naar de vroegere hoofdstad van Bali, **Singaraja**, naar een boeddhistisch klooster of naar de nabij gelegen warmwaterbronnen bij Banjar. Lovina biedt een ruime keus aan restaurantjes, waar je onder andere heerlijke verse vis kunt eten.

Dag 15 Lovina – Bratanmeer – Bedugul – Ubud
Vandaag volgt een prachtige tocht door het hart van Bali. De reis voert je naar het op 1240 meter gelegen **bergmeer Bratan**. Je kunt de prachtige Ulan Danu-tempel op de oever van het meer bezoeken. Bij de botanische tuinen bij Bedugul kun je heerlijk wandelen.

In de loop van de dag arriveer je in Ubud. Ubud is *het culturele centrum van Bali*, vooral beroemd om zijn schilderkunst. De traditionele Balinese cultuur wordt hier in ere gehouden. Er zijn dan ook vaak religieuze ceremonies, dansvoorstellingen en feesten. Vrijwel zeker kun je hier een van deze kleurrijke festiviteiten meemaken. Je overnacht in een **hotel met zwembad**.

Dag 16 Ubud
Vrije dag. Het fotogenieke landschap met zijn torenhoge sawa's en ruige bergen én een lokale cultuur die zich goed staande houdt, geven je verblijf in Ubud iets bijzonders. Ubud is ook de ideale bestemming voor de sportieve liefhebber van natuur en buitenleven. Wie van wandelen en fietsen houdt kan in de directe omgeving zijn hart ophalen. Rafttochten die dagelijks worden aangeboden, garanderen een avontuurlijke dag vol plezier voor jong en oud, en vanaf de rivier kun je goed de mooie omgeving van Ubud in je opnemen.

Een aanrader tijdens je **rondreis door Indonesië** is het bijwonen van een avondvoorstelling van de beroemde Kecakdans (ook wel **Apendans** genoemd), waarbij het grote hindoe-epos Ramayana wordt uitgebeeld: het verhaal over prins Rama, zijn vrouw Sita en de apenkoning Hanuman. Een groep mannen zingt zichzelf in trance onder het ritmisch opdreunen van de mystieke oosterse klanken 'kecak-kecak-kecak' en men springt en danst door vuur. *Een bijzonder imponerend spektakel!*

Dag 17 Ubud

Vrije dag. Je hebt de mogelijkheid om een optionele fietstocht te maken door Ubud en omgeving. In de ochtend word je naar de rijstvelden buiten Ubud gebracht waar je op de fiets stapt. De tocht gaat langs de rijstvelden en door dorpjes. Je wandelt een stukje door de rijstvelden en met een beetje geluk kun je zien hoe de rijst geplant of geoogst wordt. Vervolgens fiets je naar een dorpstempeltje en komt mogelijk bij het huis van een Balinese familie om te zien hoe men daar leeft. In de vroege middag ben je weer terug in het hotel.
NB: De omgeving van Ubud is heuvelachtig. Als de klimmetjes te zwaar zijn kun je met de auto mee die aanwezig is.

Dag 18 Ubud – Sanur

In de ochtend ben je nog vrij in **Ubud**. ‘s Middags kun je deelnemen aan een ‘Social Program’ bij **Stichting Sjaki-Tari-Us**. Tijdens het bezoek neem je deel aan gezamenlijke activiteiten met tieners met een verstandelijke beperking, begeleid door gespecialiseerde medewerkers. De activiteiten, zoals muziek, **vliegers**, een schilderij of een **masker maken**, sporten of djembé spelen zijn uitermate geschikt voor gezinnen met kinderen en vinden plaats met gespecialiseerde Balinese begeleiding. De nadruk ligt niet zozeer op het gemaakte product, maar op de gezamenlijke activiteiten, de ontmoeting en de kennismaking met het werk van Stichting Sjaki-Tari-Us. Tijdens het bezoek krijg je meer inzicht in de activiteiten die de stichting organiseert voor kinderen en tieners met een verstandelijke beperking op **Bali**. Daarnaast kun je hier heerlijk eten in **Sjaki’s Warung**! Na deze middag reis je naar het badplaatsje Sanur.

ECHT OP REIS TIP

Stichting Sjaki-Tari-Us

Stichting Sjaki-Tari-Us stelt zich ten doel om mensen met een verstandelijke beperking te ondersteunen en begeleiden in hun ontwikkeling en deelname aan de samenleving. Ze verzorgen een werk- en leerplaats voor tieners en ondersteunen jonge kinderen. De Sjaki-Tari-Us kinderen hebben hun **eigen gaven**. De activiteiten van Stichting Sjaki-Tari-Us zijn gericht op het verbeteren van begeleiding en ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking.. Wil je meer weten over al het goede werk dat Stichting Sjaki-Tari-Us verricht, klik dan hier.

Dag 19 Sanur
Vrije dag. In Sanur beleef je tijdens deze Indonesië familiereis nog even plezier aan zon, zee en strand. Voor de kust ligt een grote pier die de hoge golven breekt. Op het aangename **langzaam aflopende strand** van Sanur kun je de kids met een gerust hart laten zwemmen in de blauwe zee. Geniet van een zwoele tropennacht, ga je laatste souvenirs kopen of smul van een portie saté. Het centrum van Sanur telt vele winkels en restaurantjes. In de directe omgeving zijn diverse watersporten te beoefenen zoals **surfen, waterskiën, duiken, zeilen en vissen**.

Dag 20 Sanur
Vrije dag. Lekker slenteren op het strand door de branding, even zwemmen in de zee en nog rozig van een ontspannende **Balinese massage** in de schaduw van een overhangende palm je boek lezen; dit zijn enkele ingrediënten voor een prima 'luier' dag.

Toch liever op stap? Je kunt eventueel een bezoek brengen aan het **'Waterbom Park'**, waar je onder toezicht van gediplomeerde badmeesters de diverse **zwembaden, glijbanen, klimmuren** en het kidz-park (ook voor de kleine kinderen) kunt ontdekken. Op het veelal zonovergoten Bali is het in elk geval heerlijk vertoeven!

Dag 21 Vertrek Sanur
Nog enkele laatste uren op dit mooie eiland voordat je naar de luchthaven van Denpasar wordt gebracht voor de terugvlucht naar huis, waar je de volgende dag aankomt.

ECHT OP REIS TIP
Travelife Certified
Voor reisorganisaties die duurzaam en verantwoord willen ondernemen bestaan er verschillende certificeringsmogelijkheden. Travelife Certified is een erkende duurzaamheidsstandaard voor reisondernemingen. Het certificeringsproces kent een strenge procedure met onafhankelijke audits. Je kunt er hier meer over lezen [Travelife].
Zowel Koning Aap als onze lokale agent in Indonesië zijn Travelife Certified!

Dag 22 Aankomst
Aankomst thuis. Einde van je rondreis Indonesië.

ECHT OP REIS TIP
Help het gebruik van wegwerpplastic te verminderen!
Met eenvoudige keuzes kun je tijdens je reis minder wegwerpplastic gebruiken. Neem bijvoorbeeld een hervulbare waterfles of een herbruikbare tas mee. Ook door nee te zeggen tegen plastic flesjes, tasjes, rietjes en verzorgingsproducten voor eenmalig gebruik in hotels, kun je bijdragen aan het beperken van plastic afval tijdens je reis.

Aanvullende informatie

Wat is inclusief?

- internationale vluchten inclusief ruimbagage
- alle transport met airconditioned (mini)bus
- treinrit Bandung-Yogyakarta
- ferry van Java naar Bali
- overnachtingen in hotels met zwembad en ontbijt
- lokale Nederlandstalige reisbegeleiding op specifieke vertrekdata
- lokale Engelstalige reisbegeleiding op specifieke vertrekdata
- bezoek Prambanan met entreegeld
- bezoek voorschool Ibu Harnik
- wandeling Sambangan
- ‘social program’ in Ubud
- excursie per 4WD jeeps naar Bromo vulkaan met entreegeld
- luchthavenbelastingen
- brandstofheffing

Wat is exclusief?

- overige maaltijden
- optionele excursies
- overige entreegelden
- fooien
- visum
- Tourist Levy Bali
- boekings(dossier)kosten
- bijdrage Calamiteitenfonds (enkel op Nederlandse reizen of voor reizigers met Nederlandse nationaliteit)
- consumentenbijdrage SGR € 5,- per persoon (enkel op Nederlandse reizen)
- reis- en annuleringsverzekering

Attentie
Zakgeld
400

Optionele Excursies

Bandung – Angklung voorstelling

's Middags ga je naar een leuke voorstelling van een bamboe orkest, dat 'Angklung' wordt genoemd. Een leuke show waarbij ook het publiek wordt betrokken waardoor het voor de kinderen ook aantrekkelijk is.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
14.45 uur: Vertrek naar 'Angklung' voorstelling
15.30-17.00 uur: Voorstelling Angklung
18.00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: vervoer per auto, angklung voorstelling
Niet inbegrepen: fooi, drankjes

Bandung – City tour

In de ochtend maak je een city tour waarbij je het historische deel van Bandung bekijkt. Gedung Sate, 'Museum Asia – Africa' en een wajangpoppenmaker die de poppen voor het schaduwspel maakt worden bezocht.
Rond de middag ben je weer terug in het hotel, waar je kunt lunchen (niet inbegrepen), rusten of een duik in het zwembad nemen.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
8.30 uur: Vertrek van het hotel
9.30 uur: Bezoek Gedung Sate, 'Asia Africa museum' en poppenmaker
12.00 uur: Aankomst terug in hotel

Inbegrepen: vervoer
Niet inbegrepen: fooi, drankjes

Bandung – City tour & Angklung voorstelling

In de ochtend maak je een city tour waarbij je het historische deel van Bandung bekijkt. Gedung Sate, 'Museum Asia – Africa' en een wajangpoppenmaker die de poppen voor het schaduwspel maakt worden bezocht.
Rond de middag ben je weer terug in het hotel, waar je kunt lunchen (niet inbegrepen), rusten of een duik in het zwembad nemen.
's Middags ga je naar een leuke voorstelling van een bamboe orkest, dat 'Angklung' wordt genoemd. Een leuke show waarbij ook het publiek wordt betrokken waardoor het voor de kinderen ook aantrekkelijk is.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
8.30 uur: Vertrek van het hotel
9.30 uur: Bezoek Gedung Sate, 'Asia Africa museum' en poppenmaker
12.00 uur: Aankomst terug in hotel
14.45 uur: Vertrek naar Angklung voorstelling
15.30-17.00 uur: Voorstelling Angklung
18.00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: vervoer, angklung voorstelling
Niet inbegrepen: fooi, drankjes

Onderweg in Indonesië altijd bereikbaar en 'connected'! (Opgeven bij boeking)

Heerlijk in de bus je *social media* updaten, een selfie sturen naar je familie, of een lekker gerecht opzoeken voor de lunch? Dit kan nu in Indonesië, met onze mobiele wifi-hotspot! Je eigen persoonlijke wifi-netwerk gedurende de gehele reis, deelbaar met je partner of gezin.

Bij aankomst in het eerste groepshotel (op dag 2) ontvang je een *mobiele wifi-hotspot* met 100 GB-data te gebruiken tijdens de gehele reis. Je kunt er tot 5 apparaten tegelijkertijd mee verbinden, en het heeft een batterij! Dus bruikbaar, in de bus, onderweg of in het hotel. De meeste hotels in Indonesië hebben wifi, maar de kwaliteit verschilt, met je eigen wifi, ben je dus altijd bereikbaar, en hoef je geen lokale simkaart te kopen.

Goed om rekening mee te houden:

- Je dient een borg van 680.000 Indonesische rupiah te betalen bij afname van het wifi-apparaat.
- Wij gebruiken de beste provider in Indonesië, maar niet overal is het signaal even sterk, zeker in afgelegen gebieden.
- De datalimiet is 100 GB te gebruiken gedurende maximaal 30 dagen.
- Je kunt maximaal 5 apparaten met de wifi verbinden.
- Indien je de reis hebt verlengd, is de mobiele wifi-hotspot niet inbegrepen tijdens de verlening.

Sanur – Nusa Lembongan

Per boot reis je in circa 30 minuten naar het eiland Nusa Lembongan. Een boot brengt je naar een mooi rif. Je kunt hier vanaf de boot snorkelen, of er voor kiezen om door de glazen bodem de tropische vissen en het rif te bekijken. Aan het strand wordt een lunch geserveerd. Na tijd voor strand en zwembad ga je per auto het eiland ontdekken. Een pick-up truck met dakje brengt je naar een mangrovebos. Je stapt hier over op een grote kano. Met een lange stok wordt de kano geluidloos door kanaaltjes tussen de mangroven geduwd. Een heerlijk ontspannen tochtje, met de mogelijkheid om vogels te spotten in de bomen die met hun wortels in het water staan.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
09:00 uur: Vertrek van hotel
17:00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: Engelssprekende gids, huur snorkelmateriaal, mangrove tour, vervoer, lunch, mineraalwater
Niet inbegrepen: overige drankjes, fooi

NB: de genoemde prijs is voor personen vanaf 17 jaar. Voor kinderen tot en met 12 jaar, en voor kinderen van 13 t/m 16 jaar gelden andere tarieven; je reisbegeleider kan je hierover informeren.

Sanur – Surfles (vanaf 7 jaar)

We werken samen met Soul Surf, een non-profit organisatie die de winst gebruikt om surflessen te geven aan Balinese weeskinderen. Maak van je kind a 'little ripper' met het speciaal voor kinderen gemaakte surf lesprogramma. Maximaal 3 kinderen per instructeur.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
09:00 tot 11.00 uur of 13:00 tot 15.00 uur

Inbegrepen: transfer, surfles, lesmateriaal, handdoek, zonnebrandcrème
Niet inbegrepen: drankjes, fooi

Sanur - Tempels en Barong-dansvoorstelling

De dag begint met een Barong dansvoorstelling in Denpasar. Daarna bezoek je de Pura Taman Ayun tempel in Mengwi en vervolgens de bekende tempel Tanah Lot gelegen in de zee, waar we ook in de buurt zullen lunchen. Aan het eind de middag ben je weer terug in je hotel.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
08:30 uur: Vertrek van hotel
10:00 uur: Barong dansvoorstelling in Denpasar
11:30 uur: Bezoek Pura Taman Ayun tempel
14:00 uur: Bezoek Tanah Lot tempel
14:00 uur: Lunch
16:30 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: barong dansvoorstelling, Engelssprekende gids, entrees, lunch, vervoer
Niet inbegrepen: drankjes, fooi

Sanur – Waterbom Park (alle leeftijden)

Het goed onderhouden Waterbom Park is gesitueerd in een tropische tuin met diverse baden en spannende glijbanen, waar groot en klein zich de hele dag kunnen vermaken. Er is ook een '*river rafting*' waar je je op een binnenband lekker rond kunt laten drijven.

Openingstijden: 09.00 – 18.00 uur.

Inbegrepen: transfer, entreegeld

NB: de genoemde prijs is voor personen vanaf 12 jaar. Voor kinderen tot en met 11 jaar gelden andere tarieven; je reisbegeleider kan je hierover informeren.

Ubud – Diner bij Balinese familie thuis

Voor het diner krijg je een rondleiding door het huis met erf. Je ziet dat er meer dan één gezin leeft, elk met zijn eigen slaapvertrekken. Verschillende gebouwen op het erf zijn gebouwd volgens religieuze richtlijnen. Zo wordt de richting bepaald door de locatie van Gunung Agung, de voor hindoeïstische Balinezen 'Heilige Berg'. Op het erf is een schrijn waar geofferd wordt aan de goden. Je gastheer kan je hier meer over vertellen. Het Balinese diner kan gecombineerd worden met een bezoek aan een klein heiligdom uitgehouwen in de rotsen, dat teruggaat tot de 11de eeuw. Je leert tijdens deze excursie veel over de Balinese cultuur.

Het diner nuttig je in Balinese stijl, zittend op de vloer. Je kunt ervoor kiezen om te eten met je handen, net als de Balinezen. Je maaltijd wordt vers bereid in de keuken en bestaat meestal uit soep, groenten, sojabonen en kip. 'Selamat makan!' *De genoemde prijs geldt bij deelname van 4 reizigers*.

Inbegrepen: diner, bezoek aan tempel Candi Tebing, transfer
Niet inbegrepen: drankjes

Ubud – Fietstocht (vanaf 7 jaar)

In de ochtend wordt je bij het hotel opgehaald. Met de auto word je in ca. 10 minuten naar het startpunt van de fietstocht gereden. De tocht voert je langs rijstvelden en door dorpjes. Onderweg zijn er leuke stops bij belangrijke tempels. Buiten de vakantiedagen zal een schooltje worden bezocht waar je samen met de kinderen kunt zingen of sporten of een spelletje doen. We wandelen een stukje door de rijstvelden en met een beetje geluk kunnen we zien hoe de rijst geplant of geoogst wordt. De tocht eindigt bij de gids thuis waar je nog wat kunt drinken en ziet hoe een Balinees huishouden er uit ziet.

De omgeving van Ubud is heuvelachtig en er zijn stukken bij waar je flink moet trappen. Er rijdt een auto als bezemwagen mee – als het te zwaar wordt kun je een deel van de route met de auto verder gaan. Dit is een prachtige tocht waarbij je veel van het dagelijkse platteland leven van Bali krijgt te zien. Kinderen vanaf 7 jaar kunnen zelf fietsen. Jongere kinderen kunnen met de auto mee rijden.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
09:00 uur: Vertrek van hotel
12:00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: fiets, Engelssprekende gids
Niet inbegrepen: fooi

NB: de genoemde prijs is voor personen vanaf 13 jaar. Voor kinderen van 7 tot en met 12 jaar ligt de prijs lager.

Yogyakarta – Avondje uit met lokale gids

Een avondje uit zoals de lokale jongeren! Je begint met een wandeling vanaf Jalan Prawirotaman naar het stadsplein Alun Alun. Hier zal de lokale gids je wat over de geschiedenis van het plein vertellen, waarna je bij lokale eetstalletjes op de grond tussen de lokale mensen gaat zitten om nieuwe versnaperingen te proberen. Je maakt een rondje om het plein op een kleurrijke becak en kunt meedoen met het spel Mesangin. Veel lol, en inzicht in de lokale cultuur op deze avond.

Excursietijd (onder voorbehoud):

18.00 uur: Wandeling naar het plein Alun Alun
18.20 uur: Spelletjes, eten en drinken
20.00 uur: Wandeling terug naar Jalan Prawirotaman

Inbegrepen: niet-alcoholisch drankje, rondje in een becak, spelletjes op het stadsplein
Niet inbegrepen: fooien, overige drankjes

Yogyakarta - Borobudur
Je rijdt in ongeveer anderhalf uur naar een van de grootste boeddhistische heiligdommen ter wereld, de Borobudur. Dit uit de 9de eeuw na Christus daterende pelgrimsoord is opgebouwd uit verschillende terrassen, met maar liefst 15.000 verschillende reliëfs en 400 opengewerkte stoepa's. Het monument beeldt de weg naar het nirwana uit. Samen met een lokale gids die je er alles over kan vertellen bekijk je dit prachtige bouwwerk.

NB. In 2022 is door de overheid besloten dat, om de Borobudur te beschermen, het monument niet langer mocht worden beklommen. Inmiddels mag een beperkt aantal toeristen de Borobudur onder begeleiding weer beklimmen. Het verkrijgen van een toegangsbewijs om de Borobudur te beklimmen blijkt in de praktijk onderheving aan wisselende regelgeving en procedures. De reisbegeleider kan hierover meer informatie geven.

Inbegrepen: vervoer, entreegeld, Engelssprekende gids
Niet inbegrepen: fooien, drankjes

Yogyakarta - Stadstour
Het vervoer voor deze excursie is per becak, de populaire fietstaxi in de stad. Bij het hotel stap je in en word je naar het sultanspaleis, de Kraton, gereden. Onder begeleiding van een gids krijg je een rondleiding. Vervolgens bezoek je een zilver- en een batikwerkplaats. Natuurlijk bekijk je ook het Waterpaleis. Daarna brengen we je naar de winkelstraat Malioboro, waar je vrij kunt rondwandelen.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
08:00 uur: Vertrek van hotel
14:00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: vervoer per becak, entreegeld, Engelssprekende gids
Niet inbegrepen: fooien, lunch, drankjes

Informatie over het land

Indonesië

Bevolking

Indonesië heeft een oppervlakte van 1.904.000 km² (46 maal Nederland en 60 maal België) en bestaat uit 17.508 eilanden waarvan er 6000 zijn bewoond. De bevolking van Indonesië telt 250 miljoen inwoners en is zeer ongelijk verspreid over de archipel. Ruim twee derde van de bevolking woont op Java, Bali en Sumatra, terwijl deze eilanden maar 7 procent van de totale oppervlakte beslaan. De bevolking van Indonesië is onder te verdelen in ruim driehonderd bevolkingsgroepen, ieder met een eigen identiteit. De verscheidenheid van groepen is ontstaan door verschillende migratiegolven onder meer vanuit het vasteland van Azië en vanuit Afrika.

Cultuur van Indonesië: De archipel is grofweg te onderscheiden in West-, Midden- en Oost Indonesië. Het centraal gelegen Java met Jakarta als epicentrum claimt de hoofdrol: cultureel, economisch en politiek. Het eiland herbergt meer dan de helft van de Indonesische bevolking, de meeste industrie en beste infrastructuur en dus relatief de meeste welvaart. Het westelijk gelegen Sumatra laat zich graag voorstaan op haar Malayu cultuur van religieuze devotie en pioniersgeest. Oost-Indonesië staat te boek als de regio van religieuze en culturele minderheden, als kleurrijk en cultureel authentiek. Maar het is ook het minst ontwikkelde gebied, met de meest schrijnende armoede. Met uitzondering van Bali, de parel van de oostelijke eilandengroep, mede dankzij het toerisme.

Indonesië en haar cultuur leer je pas écht kennen door het contact met de lokale bevolking. Tijdens onze rondreizen door Indonesië en familiereizen door Indonesië kom je ook in aanraking met de gastvrije bewoners van het land.

Cultuur

Tijdens je vakantie in Indonesië zul je merken dat bepaalde gewoontes in Indonesië afwijken van wat we in Europa gewend zijn. Indonesiërs houden van goede lichamelijke verzorging. Ze gaan minimaal twee keer per dag in bad. Het Indonesische baden (mandiën) gaat anders dan in Nederland en België. Hoewel moderne huizen en veel hotels door de westerse invloed inmiddels voorzien zijn van douches, tref je soms nog de traditionele mandi-bak aan. Ga niet in de grote bak water in de badkamer (*kamar mandi*) zitten, maar schep een klein emmertje water uit de bak en gooi het water over je heen.

Gewoonten in Indonesië: Indonesiërs gebruiken geen toiletpapier, maar vegen zich af met water, waarbij ze hun linkerhand gebruiken. Dit verklaart waarom men niet met de linkerhand aangeeft of aanneemt en niet met de linkerhand eet. Ben je linkshandig, wees dan voorbereid op verbaasde opmerkingen en probeer jezelf aan te wennen wat vaker je rechterhand te gebruiken.

Kleding in Indonesië: Indonesiërs kleden zich doorgaans netjes, ook mensen die het niet breed hebben. Netjes betekent: schoon, gestreken en niet kapot. Kijk niet raar op als een Indonesiër zich meerdere keren per dag verkleedt. Hoewel men weet dat toeristen andere gewoontes hebben, op vakantie zijn en informeler gekleed gaan, verwacht men in Indonesië wel dat buitenlandse bezoekers fatsoenlijk gekleed gaan. Wanneer je een tempel of moskee bezoekt, dien je schouders en benen te bedekken. Gedraag je rustig en toon respect, loop niet voor biddende mensen langs, informeer of je mag fotograferen en als er een ceremonie plaatsvindt, zorg dat je die niet verstoort. Bij het bezoek aan een tempel dien je meestal een *sarong* te dragen (vaak ter plaatse verkrijgbaar).

Omgangsvormen in Indonesië: Indonesiërs zijn over het algemeen bijzonder vriendelijk en open. Waar je tijdens je Indonesië rondreis of je Indonesië familiereis ook komt, je zult dikwijls door kinderen en zelfs volwassenen worden begroet met '*Hello mister*' (ook als je een vrouw bent). Het stellen van allerlei persoonlijke vragen over leeftijd, salaris, religie en andere persoonlijke zaken is in Indonesië de gewoonste zaak van de wereld. De keerzijde van al deze gezellige praatjes is dat Indonesiërs soms de tijd uit het oog verliezen en regelmatig te laat op afspraken verschijnen.

Duurzaamheid

Groen in Indonesië

Tijdens onze reizen door **Sumatra** is de voederplaats in Bukit Lawang (Bohorok) door de Indonesische regering gesloten. De voederplaats in Bukit Lawang is door de Indonesische regering gesloten. De orang-oetans worden dus niet langer meer gevoerd in dit nationale park.

Eten en drinken

Het is eigenlijk verbazingwekkend dat we kunnen spreken van dé Indonesische keuken in een land van meer dan 17.000 eilanden. Toch is dat mogelijk. De basis van elke maaltijd, van Noord-Sumatra in het westen tot West-Papua in het oosten, is gekookte witte rijst (*nasi putih*). Zelfs bij het ontbijt wordt rijst gegeten. Meestal zijn dit restjes die opgebakken worden. Als toerist hoef je niet bang te zijn dat je de hele dag door rijst moet eten tijdens je Indonesië rondreis of je Indonesië familiereis, in de hotels wordt gewoon een Europees ontbijt geserveerd.

Specerijen in Indonesië: Een ander bindmiddel tussen de eilanden is het gebruik van kokos, chilipepers en inheemse kruiden en grassen. Er worden in het land enorm veel verschillende specerijen verbouwd. Rijst is dan wel de basis van elke maaltijd, maar de bijgerechten variëren zowel in ingrediënten als mate van gekruidheid per eiland of regio. Zo zijn gerechten uit Midden-Sumatra, uit de zogeheten Padangkeuken, doorgaans zeer heet en bevatten veel gember. In vergelijking daarmee wordt op Java veel milder gekookt, hier en daar zelfs zoetig, onder meer door het gebruik van *gula jawa*, Javaanse suiker.

Gevarieerd eten in Indonesië: Hoe verder weg van het centraal gelegen Java en hoe minder gecultiveerd een eiland is, hoe minder ingrediënten er verkrijgbaar zijn. En hoe minder verfijnd de kookgewoonten zijn. Verblijf je in Kalimantan, dan zul je geregeld pens, hart en darmen op het menu vinden. Op het overbevolkte Java heeft de bevolking geen ruimte om vee te weiden en eet men veel plantaardig voedsel als tahoe en tempé. De Molukkers serveren vis en *sago*, want die hebben zij voorhanden. De religie van een streek heeft ook invloed op de ingrediënten. De hindoeïstische Balinezen eten varkensvlees, terwijl rundvlees, populair in de gehele archipel, voor hen taboe is.

Drinken in Indonesië: Het water uit de kraan is niet geschikt om te drinken. Overal in Indonesië zijn flessen gezuiverd drinkwater te koop. Evenals frisdranken en vruchtensappen. Ondanks het verbod van de islam op alcoholhoudende dranken, doen de meeste Indonesiërs hier niet moeilijk over. Het in Indonesië geproduceerde bier, *Bintang* en *Anker*, is in wat meer westerse restaurantjes te koop, maar sterke drank is moeilijker te krijgen. Koffie (*kopi*) is gemaakt van de uitstekende Indonesische koffiebonen en ook thee (*teh*) is alom verkrijgbaar.

Feestdagen en festivals

Indonesië kent tal van nationale feestdagen en religieuze feesten (islamitische, boeddhistische, hindoeïstische en christelijke). Belangrijke nationale feestdagen in Indonesië zijn: Nieuwjaarsdag (1 januari); *Kartini*-dag, een soort Moederdag (21 april); Onafhankelijkheidsdag (17 augustus); *Hari Pancasila* (1 oktober). Deze dag herinnert aan de vijf basisprincipes van de *Pancasila*: het geloof in één god; eenheid van Indonesië; beschaafde medemenselijkheid; democratie; sociale gelijkheid voor alle Indonesiërs. In de praktijk komen deze principes steeds meer onder druk te staan.

Islamitische feestdagen in Indonesië: De islamitische kalender is gebaseerd op de waarneming van de maan en wijkt daarom af van de telling van de westerse, Gregoriaanse, kalender. Volgens de westerse kalender schuiven de islamitische feestdagen ieder jaar een dag of tien naar voren. De *ramadan* is het belangrijkste islamitische feest. Tijdens deze periode eten, drinken en roken moslims niet tussen zonsopgang en zonsondergang. Vasten is immers een van de belangrijkste plichten van een moslim. Toeristen hebben weinig te vrezen. Je hoeft in de vastentijd geen honger te lijden want in toeristenplaatsen zijn de meeste restaurants overdag gewoon open. Het spreekt vanzelf dat je de mensen niet de ogen moet uitsteken door demonstratief te gaan eten. Na zonsondergang staat alles in het teken van eten en is elke maaltijd een feest. Het driedaagse familiefeest *Idul Fitri* dat ook wel *Lebaran* of het Suikerfeest wordt genoemd volgt direct na de *ramadan*. Een ander belangrijk feest is het offerfeest, *Idul Adha*. Iedere familie slacht dan op rituele wijze een schaap. En dan zijn er *Tahun Baru Hijriyana* ofwel islamitisch nieuwjaar en *Maulud Nabi,* de geboortedag van de profeet Mohammed.

Andere religieuze feestdagen in Indonesië: Ook de meeste Chinese, boeddhistische en hindoeïstische feestdagen zijn gebaseerd op een maanjaar en vallen volgens onze kalender ieder jaar op een andere datum. Het Chinees Nieuwjaar; *Nyepi* ofwel Balinees Nieuwjaar en *Waisak* ter herdenking van de geboorte en dood van de Boeddha.

Fooien

In eenvoudige eetgelegenheden voor locals is het in Indonesië niet gebruikelijk om een fooi te geven. In eetgelegenheden waar vooral toeristen komen verwacht men dat wel. Afhankelijk van de mate van tevredenheid geef je 5 tot 10 procent van de rekening aan fooi. Ook is het gebruikelijk om aan gidsen en chauffeurs een fooi te geven.

Fooien voor begeleidend lokaal personeel: De reisbegeleiders, lokale gidsen en chauffeurs die voor Koning Aap werken verwachten een fooi, mits ze hun werk naar voldoening gedaan hebben. Een richtbedrag voor je reisbegeleider is 3 euro per reiziger per dag.

Land en landschap

Indonesië heeft ruim 17.000 eilanden die zich over 5120 kilometer uitstrekken. Ongeveer viervijfde van het gebied bestaat uit oceaan en tropische zeeën, en veel Indonesische eilanden zijn niet meer dan rotsen die boven de zeespiegel uitsteken. De enorme verscheidenheid aan landschappen in Indonesië is een gevolg van klimatologische en geologische factoren. Zo zijn de eilanden van West-Indonesië altijd bedekt geweest met dichte tropische regenwouden, de Oost-Indonesische eilanden daarentegen zijn veel droger met zelfs savannelandschappen.

Vulkanen in Indonesië: Vulkanen en bergen zijn kenmerkend voor het Indonesische landschap. Van de driehonderd vulkanen in de archipel zijn er nog ruim honderd actief. De bekendste vulkaan in Indonesië is de Gunung Krakatau, een vulkanisch eiland tussen Sumatra en Java. De vulkanen bepalen niet alleen het landschapsbeeld maar ze voeden ook de vruchtbare bodem waarop duizenden planten- en diersoorten leven. De archipel vormt het woongebied van onder andere olifanten, tijgers, luipaarden, orang oetans en zeeschildpadden. 's Werelds grootste bloem (rafflesia) groeit op Sumatra.

Nationale parken in Indonesië: Indonesië heeft tal van nationale parken maar het ecologisch evenwicht in het regenwoud wordt ernstig bedreigd door menselijke activiteiten of de gevolgen daarvan. Zo vindt er op grote schaal houtkap plaats, met als gevolg een toenemende erosie. Ook gaan gigantische stukken regenwoud verloren door bosbranden. Het nog resterende bosareaal van Indonesië beslaat ongeveer 60 procent van het totale landoppervlak. Het gaat daarbij vooral om zo'n 100 miljoen hectare tropisch regenwoud, één van de grootste oerwoudgebieden op aarde.

Religie

In Indonesië woont de grootste islamitische gemeenschap ter wereld. Ongeveer 86 procent van de bevolking is islamitisch. Het overige deel van de Indonesische bevolking belijdt het christendom (10 procent, hindoeïsme (3 procent), boeddhisme (1 procent) of animisme. Hoe verder je naar het oosten gaat, hoe meer christenen en 'overigen' je tegenkomt.

Adat in Indonesië: In praktijk bestaat er in Indonesië een scala aan religieuze zienswijzen en gebruiken die sterk gekleurd zijn door plaatselijke tradities welke van generatie op generatie worden overgedragen. Deze plaatselijke gedefinieerde zienswijze bepalen de structuur van elke gemeenschap en staan in Indonesië bekend als *adat*, de gewoonten van een etnische groep of gemeenschap. Opvallend is dat welke bevolkingsgroep dan ook vaak de verschillende religieuze beleving en de *adat* met elkaar combineert. Iemand die zich houdt aan de wetten van de islam, kan zich daarnaast best bezighouden met andere praktijken, zoals het branden van wierook en het brengen van kleine offers aan plaatselijke geesten.

Mystiek in Indonesie: Veel aanhangers van de islam combineren islamitische rituelen met een diepgewortelde mystiek, die teruggrijpt op de pre-islamitische tijd. Voor menig moslim is er meer tussen hemel en aarde dan het blote oog kan zien. Verdwaalde zielen, geesten en spoken en andere onzichtbare wezens bevolken de mystieke wereld met hun goede en kwade krachten. Magische krachten die gewone stervelingen kunnen oproepen met hulp van mystici.

Hindoeïsme in Indonesië: Op Bali is het hindoeïsme alom aanwezig. Op straat struikel je letterlijk over de offerandes. Elk huis heeft een familietempel, elk wijk zijn eigen buurttempel en elk veld een offerandeplek voor de rijstgodin. Het geloof biedt de gelovigen houvast en structuur, en een overdaad aan ceremonies en zuiveringsrituelen. Alles bij elkaar zal een Balinees tijdens zijn leven aan letterlijk honderden rituelen en feesten deelnemen en er veel tijd en geld in investeren.

Animisme in Indonesië: In de moeilijk toegankelijke binnenlanden van Indonesië zoals op Kalimantan en West-Papua zijn veel mensen animist. Ze geloven dat alle materie 'bezield' is en dat er geesten in ieder mens, dier en voorwerp huizen. Vele honderden geesten wonen in bossen, rivieren en heuvels. Het tevreden stellen van geesten is een integraal onderdeel geworden van het leven. Tatoeages en gezegende amuletten moeten geluk brengen of beschermen tegen kwade invloeden. Wie bezeten is door de duivel of een kwade geest, gaat naar een *sjamaan*, medicijnman of geestenbezweerder. Verschillende volkeren geloven niet alleen in animisme, maar doen ook aan

voorouderverering, een gewoonte om de zielen van overleden familieleden te aanbidden.

Taal

Op de Indonesische eilanden worden ongeveer 350 verschillende talen en dialecten gesproken. De officiële nationale taal van Indonesië is Bahasa Indonesia dat door het merendeel van de bevolking als tweede taal wordt gebruikt naast het lokale dialect. In de toeristische gebieden kun je terecht in het Engels en sommige ouderen spreken ook nog een aardig woordje Nederlands.

Enkele woorden in Bahasa Indonesia

Goedendag
Selamat siang

Dank u wel
Terima kasih

Mijn naam is ….
Nama saya …

Prachtig
Bagus

Tot ziens
Sampai jumpa

1 *satu*
2 *dua*
3 *tiga*
4 *empat*
5 *lima*
6 *enam*
7 *tujuh*
8 *delapan*
9 *sembilan*
10 *sepuluh*
100 *seratus*
200 *dua ratus*
1000 *seribu*
2000 *dua ribu*

Weer en klimaat

Het klimaat van Indonesië is tropisch en heeft twee seizoenen. Het droge seizoen (*musim kemarau*) is tussen april en oktober en het natte seizoen (*musim hujan*) tussen november en maart. De hoeveelheid neerslag varieert van eiland tot eiland, afhankelijk van de geografische ligging en hoogte. In de berggebieden valt aanzienlijk meer regen dan in de laagvlakten. In Indonesië heeft regen een andere betekenis dan in Nederland en België: in combinatie met de hoge gemiddelde temperatuur (het hele jaar door vrij constant 30°C) kan een regenbui verfrissend werken. De wegen zijn dan minder stoffig en bloemen en planten lijken extra tot leven te komen.

Beste reistijd voor Indonesië: De beste periode voor een rondreis Indonesië of een familiereis Indonesië verschilt per eiland. Op zich kun je prima in de regentijd naar Indonesië reizen. Voordeel is dat het landschap dan op z'n mooist (en groenst) is. Ga je aan het einde van de droge moesson dan heb je de 'pech' dat het landschap droog en kaal is. Tijdens de regentijd regent het bijna nooit de hele dag en de temperatuur blijft ook tijdens de buien aangenaam.

Klimaattabel: Houd er rekening mee dat wanneer je de bergen ingaat of vulkanen beklimt, het 's ochtends flink koud kan zijn en je een windjack of trui nodig hebt. Klimaattabel: De vier cijfers die telkens worden genoemd zijn van links naar rechts: de gemiddelde maximum temperatuur in graden Celsius, aantal zonuren per dag, aantal dagen per maand met minimaal 1 mm-neerslag per dag en- de gemiddelde temperatuur van het zeewater.

PADANG (SUMATRA)

Maand	T Gem	Zon	Regen	T W
Januari	31	6	15	29
Februari	31	7	15	29
Maart	31	6	19	30
April	31	6	18	30
Mei	31	7	15	30
Juni	31	7	13	30
Juli	31	7	14	29
Augustus	31	6	16	29
September	31	5	17	29
Oktober	31	5	20	29
November	31	5	21	29
December	31	6	24	29

JOGYAKARTA (JAVA)

Maand	T Gem	Zon	Regen	T W
Januari	27	5	27	
Februari	28	6	26	
Maart	28	6	25	
April	29	7	20	
Mei	29	7	14	
Juni	28	8	14	
Juli	28	8	15	
Augustus	29	8	17	
September	29	7	17	
Oktober	29	7	20	

November	29	6	26	
December	28	6	26	

DENPASAR (BALI)

Maand	T Gem	Zon	Regen	T W
Januari	30	7	25	28
Februari	30	7	24	28
Maart	31	8	24	28
April	31	9	15	28
Mei	31	9	10	28
Juni	30	9	11	28
Juli	30	10	12	27
Augustus	31	10	13	27
September	31	10	10	28
Oktober	31	10	15	28
November	31	9	19	29
December	31	8	23	29

Adressen

Ambassade van Indonesië in Nederland
Tobias Asserlaan 8, 2517 CK Den Haag
T 070 310 81 00
I https://indonesia.nl/en/

Ambassade van Indonesië in België
Laan van Tervuren 294, 1150 Brussel
T 02 771 2014
E primebxl@skynet.be
I https://kemlu.go.id/brussels/en

Ambassade van Nederland in Indonesië
Jalan H.R. Rasuna Saïd, Kavel S-3 Kuningan, Jakarta 12950
T +62 21 524 82 00
E jak@minbuza.nl
I www.nederlandwereldwijd.nl

Ambassade van Belgie in Indonesië
Wisma BCA (Deutsche Bank Building - 16th floor), Jalan Imam Bonjol, 80, 10310 Jakarta Pusat

T 0062 21 316 20 30
E Jakarta@diplobel.fed.be
I http://indonesia.diplomatie.belgium.be

Communicatie
Indonesië beschikt over een uitgebreid mobiel GSM netwerk. Een overzicht van de beltarieven per provider vind je op www.bellen.com. Het internationale landennummer voor Indonesië is +62, voor Nederland +31 en voor België +32.

Internet in Indonesië: Als je een simlockvrij toestel hebt kun je ter plekke een prepaid simkaart kopen waarmee je gebruik kunt maken van mobiel internet. Een kaart van 2 gigabyte biedt ruim voldoende voor dagelijks internetgebruik, whatsapp en eventueel bellen via whatsapp. Met een internetkaart ben je niet afhankelijk van wifi. Deze zijn verkrijgbaar bij belwinkels zoals van Telkomsle, Indosat, XL Axiata, 3 (Tri) e.d. Informeer welke provider het beste bereik heeft in de eilanden die je wilt gaan bezoeken. Een handige app die je thuis al kunt downloaden is Maps.Me. Met deze app kun je plattegronden downloaden die je vervolgens offline kunt gebruiken.

De meeste hotels bieden WiFi aan, net als veel restaurants en cafés.

Elektriciteit
De netspanning in Indonesië is 220 volt, een enkele keer komt 110 volt voor. De stekkers die in Nederland en Belgie gebruikt worden passen in Indonesië op de meeste niet-geaarde stopcontacten al moet je soms een beetje duwen. Stroomstoringen komen soms voor. Een verloopstekker, reservebatterijen en een zaklamp kunnen handig zijn tijdens je Indonesië rondreis en je Indonesië familiereis. Kijk hier als je wilt zien wat voor stopcontact en stekkers in Indonesië gebruikelijk zijn.

Gezondheid
Vaccinaties voor Indonesië worden beslist aangeraden. Voor de actuele stand van zaken verwijzen we naar www.lcr.nl, de website van het Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadvisering (LCR) dat de richtlijnen uitgeeft voor vaccinaties en preventie van malaria. In België kun je vergelijkbare informatie krijgen op www.wanda.be.

Vaccineren bij je thuis! Bij veel Indonesië reizen die we aanbieden zijn inentingen tegen de belangrijkste ziekten noodzakelijk. Niet het meest leuke deel van je reisvoorbereiding maar wel onvermijdelijk. Koning Aap heeft in samenwerking met Thuisvaccinatie.nl een oplossing gevonden voor deze vaak tijdrovende klus. In plaats van dat jij naar de GGD of huisarts moet gaan, komt een huisarts bij je thuis op het moment dat het jou schikt om de benodigde inentingen te zetten. Thuisvaccinatie.nl is een landelijk werkend vaccinatiecentrum (enkel in Nederland). Als je minstens 4 weken voor vertrek contact met hen opneemt, garanderen we dat je gebruik kunt maken van deze unieke service. Een handig alternatief voor de GGD! Maak hier een afspraak voor jouw vaccinaties.

Reisapotheek voor Indonesië: Neem op onze reizen door Indonesië een kleine reisapotheek mee met daarin o.a. jodium, pleisters, en middelen tegen koorts, diarree, verstopping, insectenbeten, zonnebrand en eventueel een middel tegen reisziekte. Denk ook aan een tekentang, thermometer (onbreekbaar), ORS (Oral Rehydration Salts, tegen uitdroging) en vitaminetabletten. Voor de hygiëne op reis o.a. een flesje desinfecteergel en ontsmettingsdoekjes. Als je naar een malariagebied gaat, denk dan aan anti-malaria tabletten en muggenolie met DEET.

Europees Medisch Paspoort: Handig om mee te nemen is het Europees Medisch Paspoort, een document waarmee je in urgente situaties veel problemen kan voorkomen. Het paspoort is opgesteld in elf talen, waardoor de hulpverlener (in het buitenland) eenvoudig de gegevens van de patiënt, zijn of haar ziekten, aandoeningen en medicijngebruik kan opzoeken. Ook is vermeld wie de behandelende arts is en wie er in dringende gevallen gewaarschuwd kan worden. Het medisch paspoort is onder andere verkrijgbaar bij huisarts, de Reisdokter, apotheek en GGD.

Preventieve maatregelen in Indonesië: Bij aankomst is het zaak de tijd te nemen om te acclimatiseren. Wees voorzichtig met zonnen en zet bij uitstapjes in de volle zon iets op je hoofd. Omdat je in de droge hitte ongemerkt veel vocht verliest, moet je steeds veel blijven drinken en wat extra zout op je eten strooien. Warme dranken zijn over het algemeen beter dan ijskoude. Je maag en darmen worden dan minder belast. Het water uit de kraan is niet drinkbaar. Vind hier meer informatie over gezond op reis.

Bagage en kleding
We adviseren je om de bagage mee te nemen in een rugzak of in een zachte reistas (met wieltjes). Een harde koffer raden we af. Het gewicht van je bagage kan meestal beperkt blijven tot maximaal vijftien kilo per persoon.

Wat betreft je kleding raden we je aan om op je Indonesië reis praktische kleren mee te nemen die zich makkelijk laten combineren (laag over laag). We vragen je om in je kledingkeuze respect te tonen voor de lokale cultuur. Het dragen van korte broeken en t-shirts is hier echter geen probleem.

Het is aan te raden sandalen en stevige wandelschoenen mee te nemen voor de wandeltochten die we maken. Een trui voor de avonden kan ook geen kwaad.

Denk bij het samenstellen van je bagage aan bijvoorbeeld: zaklamp, waterfles, naaigerei, wasmiddel, universeel geldige verloopstekker, reisgids, hoofdbedekking, zonnebril, zonnecreme, lakenzak, toiletartikelen, badslippers, zwemkleding, wekker, schrijfgerei, schaartje, beker en zakmes.

Geldzaken
De munteenheid van Indonesië is de *rupiah* (IDR). Er zijn biljetten van 1000, 2000, 5000, 10.000, 20.000, 50.000 en 100.000 rupiah en muntgeld van 100, 200, 500 en 1000 rupiah. Kijk voor de actuele wisselkoers op www.oanda.com.

ATM in Indonesië: Op luchthavens en steden en gebieden waar veel toeristen komen, zoals op Java en Bali, kun je op veel plaatsen terecht bij een geldautomaat, aangeduid door de letters *ATM*. Het bedrag dat je per opname kunt pinnen varieert omgerekend tussen de 75 en 150 euro. Bij ATM's met biljetten van 50.000 rupiah kun je maximaal 80 euro opnemen. Houd er rekening mee dat banken per opname een commissie van ongeveer twee euro berekenen.

Veilig pinnen in Indonesië: Om veiligheidsredenen hebben Nederlandse en Belgische banken de bankpassen met Cirrus/Maestro-logo standaard ingesteld op gebruik binnen Europa. Indien je geld wilt pinnen in Indonesie dien je deze instelling tijdelijk te wijzigen naar 'Wereld'.

Buitenlandse valuta in Indonesië: Reis je naar gebieden waar weinig toeristen komen en geen grote plaatsen zijn, dan is het handig om contante euro's of Amerikaanse dollars achter de hand te hebben. Zorg er wel voor dat de biljetten niet beschadigd zijn en de dollarbiljetten na 2004 gedrukt zijn, anders worden ze niet geaccepteerd. De grotere hotels, restaurants en winkels accepteren creditcards.

Openingstijden
Banken in Indonesië zijn op werkdagen doorgaans open van 8.00 tot 15.00 , op zaterdag zijn slechts enkele vestigingen geopend tot 12.00 uur. Postkantoren zijn van maandag t/m donderdag tussen 8.00 tot 15.00 uur open, op vrijdag tot 11.00 uur en op zaterdag tot 14.00 uur.

Shoppen in Indonesië: De meeste winkels in Indonesië zijn open van 8.00 tot 21.00 uur. Sommige kleine zaken sluiten pas 's avonds laat. Veel winkels zijn ook op zondag open.

Fotografie
Wil je mensen fotograferen in Indonesië, vraag dan altijd eerst om toestemming (*permisi?*) of maak een gebaar waarmee je duidelijk maakt dat je iemand op de foto wilt zetten. Neem de tijd en maak contact, desnoods met handen en voeten. Laat ook het resultaat zien als je een foto hebt gemaakt met een digitale camera. Vraag toestemming als je (religieuze) ceremonies wilt fotograferen. Het is vaak geen probleem, al verwacht men soms een kleine donatie. Houd je in en rond tempels op de achtergrond, zodat mensen zich niet aan je storen. Gebruik van flitslicht is meestal verboden, zoals bij tempelfestivals op Bali. Maak geen foto's van badende mensen in de rivier. Dat ervaart men als een inbreuk op de privacy.

Het is verboden om strategische plaatsen als vliegvelden, militaire kampementen, bruggen, overheidsgebouwen, havens en dergelijke te fotograferen.

Veiligheid
In Indonesië kun je bijna overal veilig reizen. Zakkenrollen, tasjesroof en straatovervallen komen overal ter wereld voor, ook in de grote steden in Indonesië. Kleine criminelen zijn vooral actief in het gedrang op markten, in de bus en op bus- en treinstations. Wees hier alert.

Veilig reizen in Indonesië: Geld en belangrijke papieren kun je het beste in de kluis van je hotel bewaren. Waardevolle sieraden kun je beter niet meenemen op reis. Ben je onderweg draag je papieren, geld en passen dan op je lichaam, bijvoorbeeld in zakjes aan de binnenkant van je kleding of in een buidel onder je kleding. Stop niet al je geld en pasjes in je portemonnee zodat je niet alles kwijt bent als je zakken gerold worden. Mocht je onverhoopt bestolen worden, zorg dat je vooraf de app 'SOS op reis' gedownload hebt zodat je alle belangrijke telefoonnummers bij de hand hebt. Doe aangifte bij de politie, dat is nodig voor de verzekering.

Reisadviezen voor Indonesië: Actuele informatie over de veiligheid in Indonesië vind je op de website van het ministerie van Buitenlandse Zaken: www.nederlandwereldwijd.nl. Ook op de website van het Belgische Ministerie van Buitenlandse Zaken vind je nuttige reistips.

Tijdsverschil
Indonesië kent drie tijdzones. Op Java en Sumatra staat de klok in de winter zes uur voor op onze tijd. Op Kalimantan, Sulawesi en de Kleine Sunda Eilanden (inclusief Bali) zeven uur en op de Molukken en Papua Barat acht uur. In de zomertijd is het tijdsverschil met Indonesië een uur minder.

Reisdocumenten
Internationaal paspoort:
Wij adviseren je om op reis te gaan met een internationaal paspoort dat bij terugkeer van je reis nog minimaal zes maanden geldig is.

Visum:
Voor deze bestemming ontvang je bij aankomst in Indonesië een 'Visa on Arrival' voor een verblijf van maximaal 30 dagen. Het visum kost rond de € 35-, en moet ter plaatse cash betaald worden.

Als je afwijkend reist van de groepsreis raden wij je aan om je goed te laten informeren over of een 'Visum on Arrival' mogelijk is.

Onze partner Traveldocs helpt je graag verder en is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 2210004. Traveldocs is een gespecialiseerde visumdienst voor Nederland (voor Nederlandse paspoorthouders) en België (voor Belgische paspoorthouders).

Kijk op de website van Traveldocs voor meer informatie:
- Nederlandse reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-nl
- Belgische reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-be

Reizigers die niet beschikken over de Nederlandse of Belgische nationaliteit, dienen zelf contact op te nemen met de betreffende ambassade(s) en hun eventuele visum te regelen.

Reizigers met meereizende kinderen onder de 18 jaar dienen zelf bij de betreffende ambassade te infomeren naar eventuele aanvullende toelatingseisen.

Reisdocumenten
Internationaal paspoort
Wij adviseren je om op reis te gaan met een internationaal paspoort dat bij terugkeer van je reis nog minimaal zes maanden geldig is. Als je naar Indonesië reist moet je paspoort beschikken over tenminste 1 lege visumpagina. Een noodpaspoort is niet toegestaan.

Visum

Voor deze bestemming kun je bij aankomst in Indonesië een 'Visa on Arrival' aanvragen, waarmee je maximaal 30 dagen in het land mag verblijven. Het visum kost rond de €35,- en moet ter plaatse contant betaald worden.

Als je afwijkend reist van de groepsreis raden wij je aan om je goed te laten informeren over of een 'Visum on Arrival' mogelijk is. Onze partner Traveldocs helpt je graag verder en is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 22 100 04. Traveldocs is een gespecialiseerde visumdienst voor Nederland (voor Nederlandse paspoorthouders) en België (voor Belgische paspoorthouders).

Kijk op de website van Traveldocs voor meer informatie:
- Nederlandse reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-nl
- Belgische reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-be

Reizigers die niet beschikken over de Nederlandse of Belgische nationaliteit, dienen zelf contact op te nemen met de betreffende ambassade(s) en hun eventuele visum te regelen.

Reizen met minderjarige kinderen
Reizigers met meereizende kinderen onder de 18 jaar dienen zelf bij de betreffende ambassade/consulaat te informeren naar eventuele aanvullende toelatingseisen.

Meereizen kind met ouder met andere achternaam
Wanneer een kind meereist met een ouder met een andere achternaam dan kan gecontroleerd worden of er daadwerkelijk een ouder-kindrelatie is. Doel van deze extra controle is om kind ontvoeringen tegen te gaan. Sommige landen eisen een verklaring waaruit blijkt dat de meereizende volwassene ook daadwerkelijk de ouder is of het gezag heeft. Informeer hiernaar bij de ambassade of het consulaat van het land van bestemming. Op de site van de Koninklijke Marechaussee kun je een toestemmingsformulier downloaden.

Reist een kind mee met iemand anders dan de ouders, bijvoorbeeld een familielid, dan eisen sommige landen een verklaring waarin de ouders toestemming geven voor deze reis. Je kunt bij de ambassade of het consulaat van het land van bestemming informeren naar de toelatingseisen die voor dit land gelden.

Accommodatie en transport
Vervoer
De gebruikte vervoersmiddelen zijn divers. Gedurende het grootste deel van de reis heb je een eigen bus ter beschikking. Daarnaast vaar je van Java naar Bali met de lokale veerpont. Je maakt een prachtige excursie per 4WD jeeps naar de Bromo vulkaan.

Het traject van Bandung naar Yogyakarta leg je af per trein in de 'Executive Class'. Je draagt zelf je bagage op de stations en in de trein.

De transfers van en naar de luchthaven zijn inbegrepen bij de reissom. Indien je kiest voor het landarrangement, zijn de transfers van en naar de luchthaven niet inclusief.

Reisafstanden
Jakarta luchthaven naar Bandung: 177 km / 3 uur
Bandung naar Yoyakarta: 300 km / 8 uur (per trein in ‘Executive’ klasse)
Yogyakarta via Prambanan naar Solo: 60 km / 5 uur (inclusief bezoektijd Prambanan)
Solo naar Malang: 325 km / 4 à 5 uur (over de tolweg)
Malang naar Kalibaru: 238 km / 9 uur (inclusief lunchtijd)
Kalibaru naar Lovina: 156 km / 5 uur (inclusief vaartijd)
Lovina naar Ubud: 98 km / 7 uur (inclusief bezoek Bratanmeer en Bedugul)
Ubud naar Sanur: 46 km / 1½ uur
Sanur naar Denpasar luchthaven: 20 km / 1 uur
NB: De genoemde ‘kale’ reisduur per dag is sterk afhankelijk van de verkeersdrukte, wegconditie en het weer. De tijd is dan ook uiteraard bij benadering.

Accommodatie
Tijdens onze reis door Java en Bali overnacht je afwisselend in middenklasse hotels. Je hebt dan twee- of

driepersoonskamer, meestal met douche of mandi en toilet op de kamer. Bij de selectie van deze hotels letten we met name op de locatie, hygiëne en sfeer. De hotels zijn over het algemeen en daar waar mogelijk gesitueerd in het centrum van de plaats waar we verblijven. Houd er rekening mee dat wanneer je verblijft in 2 tweepersoonskamers wij ons best doen om kamers bij elkaar te reserveren. Wij kunnen dit echter niet garanderen. Je verblijft op basis van logies met ontbijt. De meeste hotels hanteren een 'check out' tijd van 12.00 uur 's middags.

Enkele hotels hebben airconditioning, in de overige hotels is waar nodig een fan aanwezig. De kamers hebben soms een veranda met een eigen zitje.

Alle geplande hotels hebben een zwembad; fijn om de Indonesische warmte van je af te spoelen! In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat er andere hotels zonder zwembad gebruikt moeten worden. Als dit zich voordoet zullen we proberen een passend alternatief te vinden.

De hotels beschikken over wifi, soms alleen in de openbare truimtes. Wifi is voor veel reizigers prettig om (via *social media*) contact met het thuisfront te houden. Houd er rekening mee dat de kwaliteit en snelheid van de internetverbinding in Indonesië niet overal optimaal zijn.

Twee ouders met één kind, één ouder met twee kinderen of drie kinderen uit één gezin worden ingedeeld in een driepersoonskamer. Houd er rekening mee dat dit vaak gaat om een tweepersoonskamer waar een '*roll away*' bed, of in een enkel geval een matras, bijgeplaatst wordt. Doorgaans zijn de extra bedden/ matrassen in Indonesië 1.80 meter lang. Bij boeking kun je ook aangeven een eenpersoonskamer te willen gedurende de reis, uiteraard tegen meerkosten.

NB: Het mogelijk is dat er gedurende de Ramadan op (met name) Java onverwachte wijzigingen in het programma zijn door volle wegen, overboekte treinen of hotels. Het lijkt in die periode wel of geheel Indonesië onderweg is. Als dit zich voordoet zullen we proberen een passend alternatief te vinden.

Zwaarte van de reis

Deze reis valt in categorie 2.

Vaak krijgen we de vraag of een reis 'zwaar' is. Dit vinden we een moeilijke vraag omdat iedereen een reis op een andere manier ervaart. In het algemeen kun je stellen dat iedereen met een goede lichamelijke en geestelijke conditie zonder problemen kan deelnemen aan onze reizen. Dit betekent bijvoorbeeld dat je altijd je eigen bagage naar je kamer kunt brengen, - ook als er geen lift is - of dat een uitgebreide stadswandeling voor je geen probleem is. Culturele verschillen respecteer je en je kunt goed omgaan met onverwachte gebeurtenissen. Op basis van onze ervaring en de terugkoppeling van onze reizigers en reisbegeleiders geven we voor iedere reis tevens een indicatie voor de ervaren zwaarte. Zo hopen we je te helpen om de reis te kiezen die bij je past zodat jij zelf - én ook je medereizigers! – optimaal kunnen genieten. Bij deze indeling houden we rekening met de gebruikte accommodatie, reisduur, hoogteverschillen, zwaarte van wandelingen & ruimte om zelf invulling te geven aan programma.

Je maakt op deze familiereis door Indonesië voor een belangrijk deel gebruik van een eigen airconditioned bus. Daarnaast vaar je van Java naar Bali met de lokale veerpont. Je maakt een prachtige excursie per 4WD jeeps naar de Bromo-vulkaan. Het traject van Bandung naar Yogyakarta leg je af per trein in de 'Executive Class'. Voor details over de reisduur kijk je op het tabblad ‘Meer reisinfo’ onder het kopje ‘Accommodatie en vervoer’. Je sjouwt zelf op de trein- en ferrystations met je bagage; zorg dat je hierop bent voorbereid. Je overnacht in kamers met eigen douche (of *mandi*) en toilet, het hotelverblijf is op basis van logies met ontbijt. Vergeet je zwemspullen niet; de geplande hotels hebben een zwembad. Op het tabblad ‘Accommodatie’ zie je afbeeldingen van de voor deze familiereis geplande hotels. Wat is er 'zwaar' aan deze bijzondere familiereis door Java en Bali? Het kan in de tropen zeker warm worden en… je doet erg veel nieuwe indrukken op. En dat is best vermoeiend!

Categorie 1: *Ontspannen reis, voor iedereen goed te doen. Korte reisafstanden, goede hotels, lichte wandelingen, reis met een laag tempo.*
Categorie 2: *Voor iedereen goed te doen. Soms wat langere reisafstanden. Goede hotels, soms avontuurlijke overnachting, eenvoudige wandelingen, reis in een gewoon tempo. Voldoende ruimte om ook zelf invulling te geven aan je reis door verblijf in grotere steden.*
Categorie 3: *Goed te doen voor iedereen die zich voorbereidt en zich flexibel opstelt. Er zitten zwaardere trajecten in de reis zoals langere reisafstanden (> 6 uur), treinreizen, wandelingen over ongebaande paden en/of ongelijke ondergrond, geringe hoogteverschillen en/of (meerdere) overnachtingen in eenvoudige accommodatie en/of je ervaart*

grote culturele verschillen. Soms minder ruimte om zelf zonder de overige deelnemers op pad te gaan (denk aan verblijf in wildpark).
***Categorie 4:** Redelijk stevige reis door lange reisafstanden, diverse zwaardere en/of meerdaagse wandelingen, hoogteverschillen, regelmatig eenvoudige accommodatie, minder ruimte voor eigen invulling omdat veel in groepsverband gedaan moet worden (verblijf in wildpark, reizen door ruige natuur).*
***Categorie 5**: Zware reis die we alleen aanraden voor ervaren reizigers die beschikken over uitgebreide reiservaring en een zeer goede lichamelijke en geestelijke conditie hebben. Denk hierbij aan meerdaagse trektochten, reizen door ruig terrein, lange wandelafstanden per dag en/of grote hoogteverschillen.*

Neem bij twijfel contact met ons op. Wij adviseren jou graag bij de keuze voor een passende reis.

Reisbegeleiding
Al onze groepsreizen worden ter plekke uitgevoerd door **Nederlandstalige of lokale Engelstalige reisbegeleiders**. Bij de vertrekdatum van een reis wordt dit op onze website duidelijk vermeld.

Veel klanten vragen ons of er **veel verschil is tussen een reisbegeleider uit België/Nederland of een lokale Engelssprekende reisbegeleider**. Wij vinden dat er aan beide keuzes voor- en nadelen verbonden zijn en dat iedereen daarom zelf moet afwegen welke keuze voor hem/haar de beste is.

Een **Nederlandstalige reisbegeleider** is meestal opgegroeid in België of Nederland en maakt daarom deel uit van onze westerse cultuur. Met hen is het over het algemeen makkelijker communiceren tijdens de reis, zowel wat betreft de taal als de culturele achtergrond. Daardoor kan deze reisbegeleider het groepsproces makkelijker volgen en bijsturen waar nodig. Vaak hebben zij ook uitgebreid gereisd of gewoond op de bestemming en hebben dus veel kennis over de lokale gebruiken en delen dit graag met je. Ook is de Nederlandstalige reisbegeleider zich zeer bewust van het belang van duurzaam toerisme; ze stimuleren het bezoeken van kleinschalige lokale restaurants, beperken het gebruik van plastic en geven duurzame tips tijdens de reis.

Een **lokale Engelstalige reisbegeleider** is natuurlijk op de bestemming opgegroeid en ‘ademt’ daarom deze bestemming. Hij of zij is hierdoor de aangewezen persoon om je in te wijden in de lokale gebruiken en cultuur. Overal is hij/zij thuis en dit communiceert erg makkelijk met de lokalen. Zijn of haar Engels heeft vaak een accent waardoor de communicatie iets moeilijker kan verlopen dan met een Nederlandstalige reisbegeleider. Positief is dat zo lokaal werk gecreëerd wordt op de bestemming zodat de lokale economie meer profiteert van je bezoek. Tenslotte geldt vaak een korting op een reis met een lokale Engelstalige reisbegeleider omdat bijvoorbeeld geen intercontinentaal vliegticket voor hen betaald hoeft te worden en wij dit verrekenen in onze prijzen.

Koning Aap stelt **hoge eisen aan de reisbegeleiding**. Een goede reisbegeleider is van grote meerwaarde op de reis! Wij zijn dan ook trots op ons team van professionele reisbegeleiders. Het zijn stuk voor stuk enthousiastelingen die allemaal de **liefde voor 'hun' land(en) graag aan anderen over brengen.** Ruime reiservaring én ervaring in het omgaan met groepen en (bij voorkeur) actieve kennis van lokale gebruiken en de taal zijn bij ons belangrijke selectiecriteria bij de keuze voor onze reisbegeleiders. Voor onze nieuwe reisbegeleiders worden speciale trainingen georganiseerd om ze voor te bereiden op hun rol tijdens de reis. Tijdens deze trainingen krijgen ze ook lastige praktijksituaties voorgeschoteld en leren ze waar de Koning Aap reisformule voor staat.

Daarnaast worden er met regelmaat bijeenkomsten georganiseerd voor de Nederlandstalige reisbegeleiders om essentiële kennis en ervaring uit te wisselen met elkaar en met medewerkers op kantoor, zodat de reizen op allerlei vlakken verbeterd kunnen worden.

De **primaire taak van onze reisbegeleiding** is toezien op een goede logistiek van de reis (vervoer en accommodatie). Ook waakt de reisbegeleiding over het verloop van het programma en over de aandacht die elk onderdeel krijgt. De reisbegeleider organiseert ter plekke een scala aan facultatieve excursies. Daarnaast fungeert hij of zij natuurlijk als centrale vraagbaak. Onze medewerkers kunnen veel vertellen over het land en de plaatselijke gewoonten. Realiseer je wel: een reisbegeleider is geen wandelende encyclopedie. Hoe je uiteindelijk het land ervaart bepaal je zelf, neem dus altijd een goede reisgids mee.

Natuurlijk heeft een reisbegeleider ook niet alles in de hand. Soms is er sprake van overmacht: door overstromingen of aardverschuivingen is de weg versperd, de overheid heeft de treinkaartjes geconfisqueerd of het hotel heeft de kamers al weggegeven. Bij dit soort tegenslagen zal de reisbegeleider op zoek gaan naar een alternatief.

Ondanks alle voorbereidingen en inspanningen van de reisbegeleider kan het gebeuren dat de reis toch niet geheel naar je verwachting verloopt. De reisbegeleider hoort dit dan graag van je, zodat er **ter plekke** naar een oplossing gezocht kan worden.

Het functioneren van onze reisbegeleiders evalueren we na iedere reis aan de hand van door deelnemers **ingevulde evaluatieformulieren**. Zo hebben wij te allen tijde zicht op hoe onze mensen in het veld opereren!

Je reisbegeleider verwacht aan het einde van de reis een **fooi** als zij/hij het werk goed heeft gedaan. Ons advies voor deze fooi verschilt per land, kijk voor een indicatie in de landeninformatie van je reisbestemming.

Bewust op reis

Reizen is andere culturen leren kennen, lokale mensen ontmoeten en prachtige natuur zien. En dat willen we ook nog tot ver in de toekomst. Daarom hebben wij bij onze reizen aandacht voor mens, natuur, milieu en cultuur. Verantwoord reizen verrijkt niet alleen de reiservaring, maar draagt ook bij aan de kwaliteit van bestemmingen.

Local Impact Score

Voor elke reis streven wij naar een zo laag mogelijke klimaatimpact en een zo groot mogelijke positieve bijdrage aan de lokale omgeving. Om inzichtelijk te maken welk deel van onze uitgaven en de uitgaven van onze reizigers bij de lokale gemeenschap (accommodaties, restaurants en transport) terecht komt, hebben wij een Local Impact Score ontwikkeld.

De Local Impact Score bestaat uit twee elementen. Het eerste deel is opgebouwd uit een berekening van de vlucht, het landarrangement en het geschatte zakgeld. Het tweede deel is gebaseerd op tien criteria die wij hanteren om lokale impact te bevorderen. Deze twee elementen samen vormen samen onze Local Impact score. Een hogere score geeft aan dat een groter deel van de uitgaven bij lokale aanbieders terechtkomt. Lagere scores hebben uiteraard meer aandacht nodig in de toekomst. We werken samen met onze lokale partners aan verbetering van de score. De scores worden 2-jaarlijks bijgewerkt.

De Local Impact Score van deze reis is: **61**

Wil je meer lezen over de Local Impact Score of ben je benieuwd uit welke duurzaamheidscriteria de score is opgebouwd? Wij leggen je dit graag uit op **onze duurzaamheidspagina**.

Bijkomende kosten en zakgeld

Zakgeld / Bijkomende kosten

Het door ons geadviseerde zakgeld is een minimum bedrag voor je maaltijden, drankjes, excursies, entreegelden, ter plaatse te betalen luchthavenbelastingen en fooien. Het bedrag dat je uiteindelijk uitgeeft hangt natuurlijk sterk af van je eigen uitgavepatroon, souvenirs zijn mede daarom niet inbegrepen.

Gezamenlijke uitgavenpot

Tijdens je reis kun je regelmatig gezamenlijk deelnemen aan excursies of (niet vantevoren betaalde) maaltijden. Ook zullen er hier en daar gemeenschappelijke fooien betaald worden. Om hiervoor niet elke keer apart te hoeven afrekenen wordt er een Gezamenlijke Uitgavenpot ingesteld. Aan het begin van de reis wordt door de reisbegeleider van iedereen geld ingezameld voor deze pot. Aan het eind van de reis volgt dan de afrekening, waarbij je geld terug kunt krijgen of bij moet betalen. Met deze uitgaven is rekening gehouden bij de hoogte van ons adviesbedrag voor het zakgeld.

De hoogte van deze Gezamenlijke Uitgavenpot voor deze reis bedraagt ca. € 75,- per week.

Landarrangement

Het is ook mogelijk om van deze rondreis alleen het landarrangement te boeken. Je regelt dan zelf de internationale vluchten en de transfer bij aankomst en vertrek. Met de andere deelnemers maak je vervolgens de reis volgens programma. Zo heb je een optimale vrijheid om zelf je reis samen te stellen en de vlucht te kiezen die bij je reisplannen past.

Op het boekingsformulier kun je ook aangeven of we, tegen betaling, nog een extra overnachting bij aankomst moeten regelen. Ook de transfer bij aankomst kan Koning Aap op individuele basis voor je regelen.

Voor al onze reizen hebben we een minimum aantal deelnemers nodig. Houd hier rekening mee voordat je zelf tickets gaat reserveren.

Het is in alle gevallen je eigen verantwoordelijkheid om op tijd bij het beginpunt van de reis aanwezig te zijn. Daarnaast zijn wij niet verantwoordelijk voor sporadische wijzigingen in de vertrekdata van onze groepsreizen.

Verzekeringen

Zoals in onze reisvoorwaarden vermeld staat, stellen we het afsluiten van een reisverzekering verplicht en bevelen we het afsluiten. Mocht er onverhoopt iets gebeuren tijdens de reis of voor aanvang van de reis, dan kan dit je veel geld kosten. Door het afsluiten van een verzekering voorkom je hoge kosten. Koning Aap werkt al jaren samen met de bekende reisverzekeraar Allianz Global Assistance. Zij hebben een speciaal pakket van reis- en annuleringsverzekeringen samengesteld dat aansluit op het avontuurlijk karakter van onze groepsreizen.

Je verzekeringen bij Koning Aap afsluiten: de voordelen

Hoewel het niet verplicht is om de verzekeringen bij Koning Aap af te sluiten, raden we dit wel aan. Omdat we goed op de hoogte zijn van de af te leggen reisroutes en ter plaatse beschikken over de medewerking van lokale agenten, zijn eventuele problemen makkelijker op te lossen wanneer de reisverzekering via Koning Aap is afgesloten. Een bijkomend voordeel is dat wanneer een reis onverhoopt niet door mocht gaan, de kosten van de afgesloten reis- en/of annuleringsverzekeringen geheel gerestitueerd worden.

Reis je met een reisgenoot?

Deelnemers die zich samen inschrijven op een reis raden we aan om een reisverzekering af te sluiten bij dezelfde verzekeringsmaatschappij. Bij een eventuele repatriëring van je reisgenoot voorkom je zo dat je als medereiziger (met een andere verzekering) geen toestemming krijgt om ook zonder kosten terug te keren.

Avontuurlijke excursies zijn op eigen risico

Met nadruk willen we er op wijzen dat reizigers die tijdens hun reis deel willen nemen aan avontuurlijke excursies (als raften, duiken, snorkelen, (bamboe)vlotvaren, kanoën, (water)skiën, (wind)surfen, parasailing, deltavliegen, parachutespringen, ballonvaren, bungee jumpen, canopy tour, canyoning, speleologie, mountain trekking, tokkelen, sandboarden, mountain biking, downhill biking en snowboarden) dit voor eigen risico doen en dat we hen dringend aanraden vooraf te controleren of hun reisverzekering deze activiteiten dekt.

Hoe sluit je een verzekering via ons af?

Dat is heel makkelijk! Bij het boeken van een reis, kun je in het boekingsformulier aangeven welke verzekering(en) je wilt bijboeken.

Overzicht verzekeringen

Voor meer informatie verwijzen we je door naar een pagina met meer uitleg over alle verzekeringsmogelijkheden.

- Verzekeringspakketten voor reizigers uit Nederland
- Verzekeringspakketten voor reizigers uit België

Veilig op reis

Koning Aap is aangesloten bij de VVR. Op de reizen van Koning Aap zijn de Algemene en Bijzondere Reisvoorwaarden van toepassing op de contracten tot reisorganisatie en reisbemiddeling zoals verstaan onder de Belgische wet van 16 februari 1994.

Conform art. 36 van de wet tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling is Koning Aap door Amlin Europe nv, bijhuis België, verzekerd om, in geval van financieel onvermogen, zijn verplichtingen jegens de reiziger verder na te komen. Deze garantiestelling wordt begeleid door VVR.

Voor jou als reiziger is dit een veilig gevoel, omdat je bij eventuele problemen altijd kunt terugvallen op deze organisaties.

Veelgestelde vragen

Veelgestelde vragen over Indonesië

Landinformatie
Meer informatie over Indonesië

Verder nog belangrijk
We raden je aan om goed voorbereid op reis te gaan, lees daarom voldoende over je reisbestemming en vraag goed na welke vaccinaties en andere medicatie je nodig hebt. Hieronder volgen nog een paar belangrijke zaken.

Persoonsgegevens
Zorg dat je je persoons- en paspoortgegevens (als geslacht, geboortedatum, voornamen en achternaam zoals vermeld in je paspoort) correct invult, aangezien deze uiteraard nodig zijn voor het inboeken van je vluchten, eventuele treintickets of accommodatie. Check na ontvangst van je (digitale) boekingsbevestiging of deze gegevens correct staan vermeld. Je bent zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van correcte gegevens. Met onjuiste gegevens loop je het risico niet toegelaten te worden op een vlucht of buitenlandse luchthaven.

Feedback
Hoewel wij veel aandacht besteden aan het goed uitvoeren van onze reizen is het mogelijk dat een deelnemer aanmerkingen heeft over de uitvoering van de reis. Om te bewerkstelligen dat deze aanmerkingen direct tijdens de reis naar tevredenheid opgelost kunnen worden, is de deelnemer verplicht de aanmerkingen per omgaande schriftelijk aan de reisbegeleiding mee te delen. Klachten die niet tijdens de reis schriftelijk aan de reisbegeleiding zijn meegedeeld, zullen door ons na afloop van de reis niet in behandeling worden genomen.

Aantal deelnemers
Mocht het gepubliceerde minimum aantal deelnemers niet gehaald worden, dan hebben wij de mogelijkheid om deze reis schriftelijk of mondeling te annuleren. Ook het uiteindelijk niet verkrijgen van de benodigde vliegtickets, kan leiden tot het annuleren van de reis. Wij verplichten ons dit uiterlijk drie weken voor vertrek aan de deelnemers mee te delen.

Adventure Specialists BV
Koning Aap maakt deel uit van een groep avontuurlijke reisorganisaties die vallen onder Adventure Specialists BV. Zij werken op diverse manieren samen om te zorgen dat de reiziger zo veel mogelijk waar krijgt voor zijn geld. Achter de schermen wordt er samengewerkt op het gebied van inkoop en afhandeling en voor de reiziger betekent het dat we de kans vergroten dat de reizen doorgang vinden doordat we belangstellenden naar elkaar kunnen doorverwijzen. In het enkele geval dat een reis wordt geannuleerd, gaan we eerst kijken of we de reiziger kunnen onderbrengen bij één van de andere reisorganisaties (Koning Aap Nederland, Koning Aap België, Shoestring).

Boek niet te laat
Wacht met het boeken van een reis niet te lang, omdat we een maand voor een reis vertrekt (en in sommige gevallen eerder) onze vliegtuigstoelen moeten retourneren aan de desbetreffende luchtvaartmaatschappij. Daarna zijn de stoelen ‘op aanvraag’. Bovendien kan laat boeken afwijkende vluchtschema’s met bijbehorende vluchttoeslagen, extra transfers en eenpersoonskamertoeslagen met zich meebrengen.

Laatste nieuws
In de uitgebreide reisbeschrijving vind je de meest actuele informatie over onze reizen. In de loop van het jaar kunnen echter veranderingen optreden waardoor mogelijk het dag-tot-dag-programma of het vluchtschema aangepast dient te worden. Uiteraard zoeken we dan altijd naar een zo goed mogelijk alternatief. Al deze veranderingen worden, zodra bekend, vermeld op onze website bij de betreffende reis onder 'Laatste Nieuws'. Indien de inhoud van de uitgebreide reisbeschrijving afwijkt van de informatie in onze algemene brochure, is de beschrijving op onze website bindend.

Verlenging van de reis
Mocht je je reis willen verlengen, dan kun je dit aangeven op je boekingsformulier. Voor het wijzigen van de vlucht ten opzichte van de groepsvlucht brengen we standaard € 50,- per boeking in rekening. Bij de verlenging van je reis kun je te maken hebben met extra kosten, zoals meerkosten voor de vlucht (door bijvoorbeeld een andere luchtvaartmaatschappij of boekingsklasse), het regelen van eigen transfer, extra hotelnachten etc. Wij nemen (na ontvangst van je boekingsformulier!) zo spoedig mogelijk contact met je op om de prijs met je te bespreken. Pas nadat je hiermee akkoord bent gegaan, wordt je boeking definitief.

Tenslotte

Onze rondreizen gaan door landen waar het klimaat en andere factoren kunnen zorgen voor problemen. Dit kan betekenen dat we soms moeten afwijken van het bovenstaande programma. Tussentijdse aanpassingen van dienstregelingen en prijzen van de luchtvaartmaatschappijen kunnen eveneens leiden tot gewijzigde vluchtdagen en reissommen. We doen ons uiterste best om eventuele veranderingen zo snel mogelijk door te geven en de gevolgen ervan zo beperkt mogelijk te houden, maar we zijn niet verantwoordelijk voor factoren die buiten onze macht liggen. Je kunt op onze website kijken voor eventuele wijzigingen.

Adres

Bezoekadres Koning Aap

Koningin Elisabethlaan 45
9000 Gent

Email

info@koningaap.be

Telefoon

09-2341311

In geval van uiterste nood - 24 uur bereikbaar:

Uitsluitend voor noodgevallen kun je ons ook buiten kantooruren bereiken op +32 (0)9-234 13 11. Je kiest dan in het keuzemenu voor nummer 1. Je wordt dan direct doorverbonden met onze alarmcentrale.
Bij een noodgeval moet je denken aan een last-minute annulering (binnen 24 uur voor vertrek), (vlucht)vertraging of ziekenhuisopname.

Openingstijden

Ons kantoor is geopend op de volgende tijden:
Maandag t/m vrijdag van 09-13 en 14-17 uur

Afspraak met een landenspecialist

Wil je een afspraak maken met één van onze landenspecialisten, bel dan van tevoren voor een afspraak, zodat je er zeker van bent dat je de juiste persoon te spreken krijgt.